

Activiteiten en Ervaringen Groen Leusden 2023-2025

Bewoners vergroenen hun eigen tuin/balkon/dak/gevel – de gemeente Leusden helpt hierbij

Dankzij een subsidie van de Provincie Utrecht konden De Groene Belevenis, gemeente Leusden en waterschap Vallei en Veluwe in de periode najaar 2023 t/m mei 2025 het project Groen Leusden uitvoeren. Doel van dit project was 'stimuleren dat Leusdenaren actief aan de slag gaan met vergroening en klimaatadaptatie in hun eigen leefomgeving'. Kort gezegd: 'stenen eruit, planten erin'.

In deze periode voerden we een grote hoeveelheid activiteiten uit:

- 1 startbijeenkomst met groene partners
- 2 groene kenniscafés i.s.m. Bibliotheek Leusden
- 4 tuinworkshops
- 2 buurtacties in Leusden-Zuid en Noordwijk
- Training 13 nieuwe Groen Leusden tuincoaches (lokale groenprofessionals)
- 50 gratis tuinadviezen door Groen Leusden tuincoaches
- 1 Leusden-brede groenactiviteit (Open Tuinendag 2024)
- 2x een ochtend beplantingsadviezen in de Vlindertuin
- 1000 blauwe bessenstruiken uitgedeeld tijdens uitdeeltactie
- Tuinworkshop voor nieuwe bewoners van Mastenbroek 2
- Plantjesmarkt en Open Tuinendag 2025 i.s.m. Groei&Bloei
- Groen Leusden aanwezig bij evenementen (Lammetjesdag, markt Eurowoningen, Groenmarkt Maanwijk etc.)
- Productie folder- en promotiemateriaal, waaronder tuinbordjes
- Ongoing communicatie via website, social media en Leusder krant

Wat werkt

Het grote scala aan activiteiten van Groen Leusden bood de kans om uit te testen 'wat het beste werkt in Leusden' als het gaat om het stimuleren van particuliere vergroening. En ook als het gaat om het bereiken van mensen die normaal niet zo met groen bezig zijn; met name Leusdenaren die hier op zich wel voor open staan, maar aanlopen tegen een gebrek aan kennis, ervaring of een concrete aanleiding/stimulans om aan de slag te gaan.

De ervaring van het project leert dat **concrete, op handelingsperspectief gerichte acties het beste werken om mensen enthousiast te krijgen en om die groepen te bereiken die nog niet zo met groen bezig zijn**. Dit sluit aan bij ervaringen elders in het land.

Met name de gratis tuinadviezen, de blauwe bessenstruiken uitdeelactie en de buurtactie in Noordwijk waren in dit opzicht succesvol.

Met de gratis tuinadviezen konden we maatwerk leveren; het persoonlijke tuinadvies door een lokale groenprofessional *sloot goed aan bij de behoefte van tuineigenaren*, die vaak vooral worstelen met de vraag: "Maar hoe doe ik dat nou in mijn eigen tuin?". De adviezen bleken ook *effectief als het gaat om uitvoering*. Alle tuineigenaren die deelnamen aan de evaluatie gaven aan ook daadwerkelijk met dit advies aan de slag te zijn of te gaan. Daarnaast leverde het een *betrokken groep van gemotiveerde en professionele tuincoaches* op, die ook bij andere Groen Leusden activiteiten betrokken bleven.

Veel aandacht trok de bessenstruiken uitdeelactie in februari 2025. Het toverwoord was 'gratis' en dat zorgde ervoor dat de 1000 struikjes binnen 1 dag vergeven waren. Meer dan 340 mensen schreven zich in. Velen van hen zonder groene vingers, zo bleek tijdens de uitdeeldag. De tuincoaches van Groen Leusden gaven ter plekke groenadvies. De actie werd zeer *positief gewaardeerd* en had een *groot bereik*. We bereikten ook *mensen die normaal niet zo met groen bezig zijn*. Het vergrootte bij menigeen het *enthousiasme om in het voorjaar met de tuin aan de slag te gaan*.

De kracht van de buurtactie in Noordwijk zat hem in het feit dat we zelf 'naar de mensen toegingen' en *heel praktisch samen met bewoners in hun eigen buurt aan de slag* gingen tijdens een gezellige buurtactiedag. We plantten fruitboompjes en deelden tuinplanten uit. Tuincoaches gaven gratis tuinadvies. Meer dan 60 bewoners deden mee. Door samen op te trekken met de wijkbeheerders van Omthuis bereikten we *bewoners die normaal moeilijk te bereiken zijn*, waaronder huurders in een kwetsbare positie. De buurtactie leverde naast *meer groen* ook *twee nieuwe buurt appgroepen* op en *twee buurtinitiatieven* op het gebied van onderlinge tuinhulp en zwerfvuil.

Vervolg Groen Leusden – scenario's voor 2026-2027

De provinciale subsidie eindigde in mei 2025. Om vervolg te geven aan de succesvolle activiteiten waarmee we vergroening van particuliere tuinen verder willen aanjagen, hebben we enkele scenario's uitgewerkt voor Groen Leusden in 2026 en 2027. In een evaluatiegesprek toonde de provincie zich positief over een mogelijk vervolg. Cofinanciering is hierbij noodzakelijk.

Het is van belang dat een vervolg van Groen Leusden goed aansluit op de nieuwe Klimaatadaptatiestrategie en het bijbehorende communicatieplan, die de gemeente momenteel ontwikkelt. Dit kan in het najaar van 2025 op elkaar afgestemd worden. Groen Leusden zou bijvoorbeeld een onderdeel kunnen zijn van deze communicatiestrategie, gericht op 'praktisch doen'. Groen Leusden helpt inwoners om zelf aan de slag te gaan met klimaatadaptatie in hun eigen leefomgeving. De focus ligt op handelingsperspectief, in de vorm van praktische informatie en activiteiten die helpen om concreet met vergroenen aan de slag te gaan. De positie is enigszins vergelijkbaar met de activiteiten van het energieloket IkWilWatt (nieuwe naam: Energiepunt) dat De Groene Belevens coördineert binnen het domein van de energietransitie. O.a. gratis energieadvies, spreekuur financiering en buurtenergiemarkten worden georganiseerd om bewoners te helpen om hun huis zelf energiezuinig en toekomstbestendig te maken.

We hebben drie scenario's ontwikkeld en ingeschat welke resultaten wij, als Groene Belevens zouden kunnen realiseren. De scenario's zijn flexibel en enkel bedoeld om een beeld te schetsen. Zoals eerder genoemd: het besluit over wie de uitvoering doet ligt bij gemeente Leusden. Het is dus enkel bedoeld om een gevoel te krijgen wat er mogelijk is voor de verschillende bedragen. Elk van de scenario's gaat uit van uitvoering tussen april 2026 en december 2027 (21 maanden). De bedragen van de andere organisaties zijn een inschatting, gebaseerd op gesprekken.

Scenario 1 - minimum			Gemeente Leusden
Dekking			
€ 15.000,00	provincie		
€ 6.750,00	gemeente		3.375 per jaar
€ 6.750,00	waterschap		
€ 1.500,00	Omthuis - bijdrage buurtactie		
€ 30.000,00			
Scenario 2 - basis			
Dekking			
€ 31.000,00	provincie		
€ 14.000,00	gemeente		7.000 per jaar
€ 14.000,00	waterschap		
€ 3.000,00	Omthuis - bijdrage buurtacties		
€ 62.000,00			
Scenario 3 - basis plus			
Dekking			
€ 44.500,00	provincie		
€ 20.000,00	gemeente		10.000 per jaar
€ 20.000,00	waterschap		
€ 4.500,00	Omthuis - bijdrage buurtacties		
€ 89.000,00			

1. Minimum variant- voorbeeld activiteiten

In deze variant kan de communicatie van Groen Leusden voortgezet worden via website, social media en in de Leusder krant. Daarnaast past hier een buurtactie in waarin er ook gratis tuinadviezen worden gegeven en er een tuintegel dump-container wordt georganiseerd.

- Via communicatie een grote groep Leusdenaren bereiken met praktische info over het vergroenen van je eigen tuin/balkon/dak/gevel:
 - o Technisch beheer en hosting website (4.000 bezoekers op jaarbasis)
 - o Maandelijkse update van de website met 1-2 artikelen
 - o Wekelijks social media berichten gericht op groen handelingsperspectief, via Instagram en Facebook
 - o 8x nieuwsbrieven aan Groen Leusden +150 abonnees
 - o 12x een Groen Leusden pagina in de Leusder krant
- Organisatie en coördinatie van 1 buurtactie in een buurt met veel sociale huur
 - o Persoonlijk contact en communicatie met bewoners van circa 70 adressen
 - o Planten fruitboompjes (ca 20 st) en uitdelen plantgoed (ca 200 st)
 - o Voorafgaand aan actiedag: realisatie van 30 maatwerk tuinadviezen door tuincoaches (met huisbezoek en adviesrapport)
 - o Tuinadvies en plant-hulp door tuincoaches tijdens actiedag
 - o Centrale ontmoetingsplek in de buurt met catering, kinderactiviteit en gezelligheid

2. Basis variant- voorbeeld activiteiten

In deze variant passen dezelfde zaken als in de minimum variant, met aanvulling van:

- Organisatie en coördinatie van een tweede buurtactie in een buurt met veel sociale huur in het voorjaar van 2027. Verwachte resultaten: zie hierboven.
- I.s.m. MeerBomenNu zaailingen van wilde boompjes oogsten en gratis uitdelen aan inwoners gemeente Leusden:
 - o Coördinatie en organisatie van 8 oogstdagen: met vrijwilligers worden zaailingen van boompjes geoogst uit natuurgebieden/parken/openbaar groen in en om Leusden
 - o Coördinatie en organisatie van 2-3 uitdeeldagen: bij De Groene Belevens worden de boompjes door vrijwilligers uitgedeeld aan bewoners uit Leusden. Verwacht bereik: ca. 1000 Leusdenaren
 - o Aanschaf van materiaal (spades, handschoenen etc.)
 - o Vrijwilligersgroep helpt bij oogst- en uitdeeldagen
 - o Promotie en administratie van de uitdeeldagen
 - o Ter plekke groenadvies door tuincoaches Groen Leusden
- Plantenbieb inrichten voor 'tweede kans groen'. Tuiniers hebben vaak stekjes of tuinplanten over die ze uit hun tuin verwijderden. Aan de andere kant zijn er mensen die weinig geld hebben om tuinplanten te kopen. Met een 'plantenbieb' op het terrein van De Groene Belevens brengen we vraag en aanbod bij elkaar. Resultaten:
 - o Inrichten plantenbieb kast
 - o Werven en begeleiden van vrijwilligers die zorgen voor beheer van de kast
 - o Promotie van de plantenbieb in Leusden

3. Basis plus variant- voorbeeld activiteiten

In deze variant passen dezelfde zaken als in de basis variant, met aanvulling van:

- Organisatie en coördinatie van een derde buurtactie in een buurt met veel sociale huur in het najaar van 2027.
- Leusden brede groenactiviteit: samen met andere groene organisaties (bijv. de Vlindertuin, Groei&Bloei, Vallei Horstee etc.) het organiseren van een gezamenlijke groene activiteit, zoals een plantjesmarkt of Open Tuinenroute. Resultaten:
 - o Coördinatie, organisatie en promotie van gezamenlijke activiteit
 - o Groter bereik t.o.v. individuele activiteiten door krachten te bundelen
 - o Versterking van het lokale netwerk van groene organisaties en personen
- Verkennen opzetten Sociaal tuinieren: ouderen hebben vaak moeite met het onderhouden van hun tuin. Ook mensen in een kwetsbare positie komen vaak niet aan tuinieren toe, omdat andere problemen de aandacht eisen. Op veel plekken in het land zijn er daarom initiatieven ontstaan rondom vrijwillige tuinhulp. In Leusden willen we samen met Omthuis, Lariks, Stichting Wensboom en andere maatschappelijke organisaties verkennen of het opzetten van een Sociaal Tuinieren service in Leusden haalbaar is. Resultaten:
 - o Verkenning draagvlak bij Omthuis, Wensboom, Lariks en andere maatschappelijke organisaties
 - o Behoeftetepeiling onder doelgroepen: waar is exact behoefte aan? Zijn er potentiële vrijwilligers die dit willen doen?
 - o Indien kansrijk: uitwerking voorwaarden (inkomensgrens, procedure doorverwijzing etc.) en organiseren van financiering
 - o Werven vrijwilligers
 - o Opzetten matchsysteem vraag en aanbod